

УДК 338.48.11

С. І. Мосіюк,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри аграрного консалтингу і туризму, Національний університет біоресурсів і природокористування, вул. Героїв оборони, 10, м. Київ, 03041, України
4stefani2@gmail.com*

І. П. Мосіюк,

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії, Національний університет харчових технологій, вул. Володимирська, 68, м. Київ, 01601, Україна

ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ НА СЕЛІ: ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ

Анотація. У статті висвітлено визначення зеленого туризму, перспективи для успішного розвитку в Україні та проаналізовано шляхи подолання безробіття на селі.

Ключові слова: агротуризм, екотуризм, сільський зелений туризм, безробіття, сфера послуг.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Функціонування економіки України в ринкових умовах вимагає докорінних змін у виробничих відносинах. Мета ринкової економіки в одержанні максимального прибутку зумовлює необхідність, з одного боку, реструктуризувати виробництво (діяльність) з метою запровадження прогресивних ресурсоекономних технологій, а з іншого – організації комбінації виробництва (діяльності) в такий спосіб, який би дозволяв одержувати максимум кінцевого результату на використанні виробничих ресурсів.

Сучасний стан розвитку села бажає кращого. Одним із ресурсів задля здійснення підприємницької діяльності в сільській місцевості – трудові ресурси. Зайнятість населення є соціально-економічною категорією. Економічною сутністю її в умовах ринкової економіки є можливість продавати (використовувати) робітником свою робочу силу з метою забезпечення її розширеного відтворення стосовно досягнутого рівня розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, суспільного поділу праці, специфіки виробництва та обміну результатами праці [4].

У сучасному світі спостерігається переорієнтація туристичного попиту від звичайних відпочинкових поїздок (сонце, море, пісок...) до більш змістовних та пізнавальних подорожей (традиції, дозвілля...). Тобто збільшується потреба в подорожах у сільську місцевість, де міського туриста скрізь оточує «екзотика»: аграрні і сільські пейзажі, традиційний сільський спосіб життя, свійські тварини, екологічно чисті продукти тощо.

Головною рушійною силою розвитку сільського зеленого туризму є швидко зростаючий попит на рекреацію на природі, що визначається збільшенням невідповідності середовища проживання сучасної людини її фізіологічним і психологічним потребам. Збільшення попиту на сільський відпочинок зростає внаслідок зменшення робочого часу, збільшення кількості платних відпусток, зростання рівня освіти, розвитку транспортної мережі (залізничної, автодорожньої, повітряної, морського транспорту), та однією із основних причин цього явища є «порятунок» від стресового впливу розвинутих великих міст. [1]

Аналіз основних досліджень і публікацій. Велику увагу розвитку сільського зеленого туризму в Україні приділили В.П. Васильєв, П.А. Горішевський, Ю.В. Зінько, О.О. Гундяк, М.А. Петришин тощо. Проте тематика досліджень в області розвитку сільського туризму залишається ще недостатньо вивченою і розкритою, що дає великі можливості для науковців щодо застосування своїх знань і можливостей у висвітленні цього напрямку туристичного бізнесу.

Мета дослідження полягає в розкритті перспективних напрямів розвитку сільської місцевості.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. В Україні зусилля щодо державного регулювання інвестиційного процесу, що здійснювалися в останні роки, в поєднанні із стимулюванням підприємницької діяльності на основі використання наявного потенціалу забезпечили позитивний результат.

Одним із визначальних завдань активізації інвестиційного процесу національної економіки України поряд із становленням реального власника – суб'єкта господарювання і ринкового економічного середовища є створення дійового економічного механізму самофінансування на основі товарно-грошових відносин. Це завдання має вирішуватися шляхом адаптації підприємницької діяльності до ринкових умов господарювання й освоєння механізмів самофінансування.

Українське село має багатющу історико-архітектурну спадщину, культуру, самобутній побут, самою природою даровані мальовничі

ландшафти; наділене багатими лікувально-рекреаційними ресурсами. Багаті села з індивідуальним житловим фондом та добрими і працьовитими людьми. Разом з тим гострою проблемою для багатьох сіл є брак робочих місць, зростаючий надлишок робочої сили, вивільнюваної з сільськогосподарського виробництва. Враховуючи відсутність потрібних капіталовкладень на створення нових робочих місць, більше уваги варто приділяти галузям, які не потребують для свого розвитку великих коштів. До таких галузей відноситься і сільський зелений туризм [1].

Перевагами такого виду туризму є сільський ландшафт, чисте повітря, природа, знайомство з культурними традиціями й обрядами тощо. Село дає можливість і для активного відпочинку. Це – їзда на коні й велосипеді, збір ягід, катання на лижах і т.д. Цікавим є також присутність на святкуванні релігійних та народних свят, фестивалів та ін.

З фінансової точки зору такий вид відпочинку взаємовигідний як для сільського жителя (є можливість заробити на приїжджих відпочиваючих), так і для приїжджих туристів. Оскільки це коштує набагато дешевше звичних курортів і здравниць. Крім надання житла, господарі садиби також пропонують гостям національні страви, видають на прокат необхідний для активного відпочинку інвентар і спорядження, а також можуть запропонувати послуги місцевих «екскурсоводів», які розкажуть про цю місцину краще, ніж будь-хто. Таким чином, цей вид туризму здатний якомога краще задовольнити потреби туриста (відпочинок) та сільського жителя (заробіток). Тобто, розвиток сільського зеленого туризму може розв'язати головну проблему українського села: знизити безробіття й надати здоровий відпочинок втомленому міському туристу[3].

Існує три різновидності нинішнього сільського зеленого туризму в Україні:

– агротуризм – вид сільського зеленого туризму як пізнавального, так і відпочинкового характеру, пов'язаний з використанням підсобних господарств населення, або земель сільськогосподарських підприємств, які тимчасово не використовуються в аграрній сфері. Цей вид може не мати обмежень в навантаженості на територію і регламентуванні видів розважального відпочинку;

– відпочинковий (відпочинок на селі). Базою його розвитку є капітальний житловий фонд на садибах господарів та наявні природні, рекреаційні, історико-архітектурні, культурно-побутові і інші надбання тієї чи іншої місцевості;

– екотуризм – науково-пізнавальний вид сільського зеленого туризму, характерний для сільських місцевостей і сіл, розташованих у межах територій національних парків, заповідних зон, природних парків тощо, де передбачено відповідні обмеження щодо навантажень на територію та регламентовано види розважального відпочинку [2].

Сільський зелений туризм – це не тільки проживання міського жителя у селі, а й розвиток туристичної інфраструктури, яка включає добре транспортне сполучення між населеними пунктами, створення місць для проведення дозвілля, харчування туристів та ін. Люди, приймаючи туристів на відпочинок, повинні бути добре під-

готовленими, щоб забезпечити їм комфортні умови проживання та дозвілля.

Розвиток сільського зеленого туризму в умовах безробіття сільських жителів може певною мірою забезпечити робочі місця для них, підвищити рівень їх зайнятості. Це стає все більше можливим у подільських областях, значна частина жителів яких перебуває за кордоном і вкладає значні кошти в облаштування своїх садиб, у створення магазинів, закладів громадського харчування у селах регіону. При належній державній підтримці сільського зеленого туризму в нього можуть бути спрямовані внутрішні інвестиції сільських жителів та зовнішні інвестиції заробітчани, що перебувають за кордоном.

Розвиток сільського зеленого туризму призведе до розширення сфери послуг, зокрема торгівлі, громадського харчування, транспорту і зв'язку, виробництва сувенірів у сільській місцевості. А це стане одним із шляхів активізації її соціально-економічного розвитку. Особлива увага мусить бути приділена створенню умов для відпочинку міських жителів у невеликих селах регіону, які відчувають занепад і знаходяться на стадії вимирання. Саме у таких поселеннях ще найменш знищена природа, найчистіші умови для життя і відпочинку. І в них туризм був би важливим джерелом підтримки життя місцевих мешканців, підвищення рівня їх життя.

Актуальним сьогодні для правової підтримки сільського туризму є формування організаційно-господарського механізму його функціонування та державної підтримки у вирішенні таких питань:

- прийняття нормативних документів, які регулюватимуть діяльність різних форм сільського туризму;
- здійснення заходів щодо підтримки та просування сільського туризму на внутрішньому та міжнародному туристичному ринку;
- забезпечення організаційної й матеріальної підтримки з боку держави нового виду послуг на селі – сільського туризму та агротуризму. [4]

Висновки та перспективи подальших досліджень. З метою розвитку у сільській місцевості необхідне вдосконалення українського законодавства у галузі туризму, надання селянам пільг в оподаткуванні, кредитуванні та страхуванні туристської діяльності. Наявність у регіоні багатих природних та соціально-культурних рекреаційних ресурсів може бути доброю основою для функціонування сільського зеленого туризму при незначних інвестиціях.

Список використаних джерел

1. Горішевський П.А., Васильєв В.П., Зінько Ю.В. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. Навчальний посібник / П.А. Горішевський, В.П. Васильєв, Ю.В. Зінько. Івано-Франківськ: МістоНВ, 2003. – 144 с.
2. Горішевський П.А., Зінько Ю.В., Петришин М.А. та ін. Маркетингові дослідження сільського туризму в Карпатському регіоні/ Ю.В. Зінько, П.А. Го-

рішевський, М.А. Петришин, В.П. Васильєв, О.О. Гундяк. – Науковий вісник Національного аграрного університету. – К.: 2008. – вип. 124. – С. 32–40.

3. **Світовий** досвід організації сільського туризму: методичні рекомендації / В.П. Васильєв, П.А. Горішевський, Ю.В. Зінько, М.Й. Рутинський. – Одеса, 2009. – 56с.

4. **Інформаційний ресурс:** http://www.bucoda.cv.ua/tour/1/2_1.html

Стефания Ивановна Мосіюк,

к.э.н., доцент, доцент кафедри аграрного консалтинга и туризма, Национальный университет биоресурсов и природопользования, ул. Героев обороны, 10, г. Киев, 03041, Украина
4stefani2@gmail.com

Игорь Филиппович Мосіюк,

к.э.н., доцент кафедры экономической теории, Национальный университет пищевых технологий, ул. Владимирская, 68, г. Киев, 01601, Украина

Предпринимательская деятельность на селе: зеленый туризм

Аннотация. В статье освещены определения зеленого туризма, перспективы для успешного развития в Украине и проанализированы пути преодоления безработицы на селе.

Ключевые слова: агротуризм, экотуризм, сельский зеленый туризм, безработица, сфера услуг.

Stefani Mosiyuk

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, National University of Bioresources and Natural Resources, street Heroes of Defense, 10, city Kyiv, 03041, Ukraine
4stefani2@gmail.com

Ihor Mosiyuk

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, National University of Food Technology, street Vladimirska 68, Kyiv, 01601, Ukraine

Enterprise activities on the garden: green tourism

Abstract. The article highlights the definition of green tourism, prospects for successful development in Ukraine and analyzes ways to overcome unemployment in the countryside.

Keywords: Farm tourism, ecotourism, rural green tourism, unemployment, services.